

ਅਮਰਜੀਤ ਚੌਧਰੀ ਜੇ.

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ,
- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1987 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 9021

22 ਜਨਵਰੀ, 1991

ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 1964— RI. 10— ਮਾਮੂਲੀ ਖਣਿਜ—ਲੀਜ਼ ਦੀ—ਸਰਕਾਰ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ—ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲੀਜ਼—ਅਜਿਹੀ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਖਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸਨ ਸਾਲਾਨਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਜੋਂ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਣਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਅਨੁਭਵ/ਗਿਆਨ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮਦਦਨਜ਼ਰ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕੇ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਨਾਬਾਲਗ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(ਪਾਰਾ 8 ਅਤੇ 9)

226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਲੇਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(i) ਅਨਮੈਕਸਰ ਪੀ/4 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ ਦੀ ਇੱਕ ਖੱਡ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ 'ਤੇ। 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਖੁੱਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਖੱਡ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ;

(ii) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ;

• (ਡਬਲਯੂ) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਵ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ < ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਵੀਡੀਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(iv) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸੂਚੀ P/4 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਖਣਿਜ ਨਾ ਕੱਢਣ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਨ.

ਮੋਹਨ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ 3 ਅਤੇ 4 ਲਈ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਮਰਜੀਤ ਚੌਧਰੀ, ਜੇ.

(1) ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਖਣਿਜ ਭਾਵ ਰੇਤ, ਬਾਜਰੀ ਅਤੇ ਪੱਥਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ ਐਲ. ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਦਾ 3 ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਸ੍ਰੀ ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਸਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਭਾਵ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ ਨੂੰ 5,000 ਰੁਪਏ। ਜਵਾਬੀ ਡੈਟ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮਾਰਚ 1987 ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ/ਮਈ, 1987 ਤੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਖਣਿਜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ ਦੀ ਮਾਈਨਰ, ਖਣਿਜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਾਲਾਨਾ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 4 ਸਤੰਬਰ, 1987 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੋਪੜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਮੇਤ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੀ . 12 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11.00 ਵਜੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਡੀ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ, ਮੁਬਾਰਕਪੁਰ ਨੇੜੇ ਡੇਰਾਬੱਸੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਨੁਸੂਚੀ P/1 ਹੈ। ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਜਵਾਬ ਡੈਟ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ ਦੇ ਛੋਟੇ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ

ਗਰਾਮ x ਅੰਚਾਇਤ ਪੀਰ ਮੁਸੀਨਿਆ ਅਨਾ ਹੋਰ ਯੂ. ਖੇ ਬਟੇ uL ਪੰਜਾਬ
cuiu ਓਹੀਅਰਸ (nmarjeei >^uouunaiy, j.)

ਮਾਮੂਲੀ ਖਣਿਜ ਰਿਗਿਸ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। o ਜਾਂ -i tor iu ਸਾਲ, me peutioner-xjram x anmayat ana peauonei x\o. 2, wno is rignt-hoiaer o tne village, protesia against tms action o tne Go vernment. mey appioacnea tne uovernor or x unjao orming orming to the contract ox the mmmg rights o t ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਮੁਸੀਆਲਾ ਨੂੰ ਉਰਮ X'ancnayat ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ o t Ks 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। I,50,0o0 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਰਕਮ। t>U,oeu ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, 'ਉਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਬਦਲ ਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਮੁਸੀਆਲਾ ਦੀ ਖੱਡ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ 'ਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਪੰਜਾਓ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੁੱਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਖੱਡ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਟੀ ਆਈ ਆਈਵੀਹਤਾਨੀ ਦੀ ਤਾਰੀਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਬਾਲਗ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੌਦੇ ਰਾਹੀਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਤਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਨਾਬਾਲਗ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਕਤ ਮਾਮੂਲੀ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ਿਆਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

(3) ਮਿਸਟਰ, ਮਿਸਟਰ ਐਚ ਮੋਹਨਾ (ਜੈਨ, ਈ*ਜਵਾਬਦਾਤਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਕੰਸੈਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 1964 ਦੇ ਨਿਯਮ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨਿਯਮਾਂ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਖਣਿਜਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਤਰਜੀਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਅਧਾਰਤ ਉਦਯੋਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਤਰਜੀਹ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 10 ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1985 ਐਸਸੀ 1147.

L.L.E. Punjab and Haryana**(iS&2)2**

ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਿਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੇਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੇ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(4) ਮੈਂ ਪਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਮੁਸ਼ਿਆਲਾ ਪਬਲੀਕੈਲੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਰਾਜ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਤਲਾਬ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(5) ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਮਨ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ, ਨੇ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਵਜੋਂ 2 ਲੱਖ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਵਜੋਂ 5 ਲੱਖ.

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਸਿਵਲ ਮਿਸਕ ਦੁਆਰਾ ਵੀ. 1990 ਦੇ ਨੰਬਰ 9004 ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਰਾਮ ਗੜ੍ਹ (ਹਰਿਆਣਾ) ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਖੱਡ 1990 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 1989 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਰਾਮ ਗੜ੍ਹ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਖੱਡ ਵਿੱਚੋਂ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। 13.90 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ।

(7) ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ਿਆਮ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। **ਸਦਮਾ** ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੀਤ ਲਈ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ **ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ**। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਦਖਲ ਕਿਵੇਂ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਅਨ੍ਹੇ ਬੋਲਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਏ.ਐਲ. ਬਾਹਰੀ, ਜੇ.)

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮੂਲੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਤਾਂ ਜੋ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

(8) ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਖਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸਨ ਸਾਲਾਨਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਜੋਂ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਣਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਖੌਤੀ ਅਨੁਭਵ/ਗਿਆਨ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਅਨੁਸੂਚੀ P/4 ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਖਣਿਜ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ। ਪ੍ਰਚਾਰ

(10) 1990 ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੰਬਰ 9004 ਵੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ. ਸੀ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਏ. ਐਲ. ਬਾਹਰੀ ਜੇ.

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ।—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1989 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸੇਕਵਡ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2570।

31 ਜਨਵਰੀ. 1991

ਮੋਰਟਗੇਜ ਐਕਟ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ। 1918— Ss. 12 ਅਤੇ 113 ਰੀਡੀਮਪਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ—ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ—ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਤਾਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ—ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ *bona fide* ਕਲੈਕਟਰ—ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੋਰਟਗੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖੋ।